

ekoZpravodaj

Zpravodaj Ekologického centra Kralupy nad Vltavou

Z OBSAHU:

- Úklidová akce s ekocentrem
- Parkovací dům v Kralupech?
- Farmy na Kralupsku
- Jak pomoci zraněnému zvířeti?
- Čím krmit ptáky?

- 2 Naše téma...
- 3 Úklidová akce s ekocentrem
Výsadba ovocných stromů
- 4 Zářijový Den Země na ZŠ Mikovice
Parkovací dům v Kralupech?
- 5 Chcete zdravé zemědělství?
Obsah pesticidů v ovoci a zelenině
- 6 Farmy na Kralupsku
- 7 Kořenové čistírny
- 8 Pravidelné rubriky
(Slovníček, Zelená domácnost,
Co se děje..., Okénko z přírody,
Z vašich dotazů)
- 10 Ekocentrum nabízí

Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou

Palackého náměstí 6, 278 01 Kralupy nad Vltavou

Tel./fax: 727 808 644

E-mail: ekoporadna@eckralupy.cz

URL: www.eckralupy.cz, www.vuhu.cz

Zelená linka: 800 100 584 (Po - Pá: 6.30 - 19.30 hod.)

Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou (ECK) je otevřeným informačním střediskem o životním prostředí, které funguje již od roku 2006 na základě osvědčeného modelu z Mostu. Svým charakterem (zejména napojením na dispečinky průmyslových podniků v regionu) je spolu s mosteckým ekocentrem jediné svého druhu v České republice. Činnost ECK se opírá především o aktivní informování veřejnosti, zajištění efektivní komunikace s průmyslovými podniky, veřejnou správu a veřejností a hledání společných řešení environmentálních problémů v regionu. Disponuje bezplatným Zeleným telefonem, jehož prostřednictvím zodpovídá dotazy veřejnosti.

Foto na titulní straně: <http://pixabay.com>

Není podzim jako podzim aneb co vlastně dýcháme?

Poslední dny mají stále chladnější a sychravější nádech. Že by začínal podzim? Stromy pomalu zlátnou, po ránu se na ulicích tvoří mlha, k večeru lidé začínají zatápět ve svých příbytcích. Topná sezóna s sebou přináší několikrát úskalí, která ovlivňují náš každodenní život, aniž si to mnohokrát uvědomujeme.

Zvyšuje se pravděpodobnost výskytu škodlivých látek v našem ovzduší, zejména kvůli zvýšené koncentraci prachu, na který se ony škodlivé látky vážou. Pocit, že dýchání se stává spíše zátěží než přirozenou lidskou aktivitou, může tedy v tomto období pociťovat každý z nás. Jak ale poznáme, kdy je sychravé podzimní počasí a únava jen dílem přírody a kdy je naopak výsledkem akumulace škodlivých látek v ovzduší?

Jak ale získat relevantní a spolehlivá data? Jednou z možností je využít webové stránky našeho ekocentra, kde jsou k dispozici **data z 20 měřicích stanic imisního monitoringu ve Středočeském kraji. Po dobu 24 hodin tak máte možnost sledovat kvalitu ovzduší v místě bydliště.**

Jak se chovat v době smogové situace?

Na své zdraví je třeba myslet i předtím, než se objeví smogová situace. Posilovat obranyschopnost organismu správnou životosprávou (dostatečný přísun vitamínů, minimum stresů, pravidelná přiměřená fyzická zátěž, otužování, vyhýbání se kouření, alkoholu,...).

Pokud nastane smogová situace, následujícími radami by se měly řídit především citlivé skupiny obyvatel - děti, těhotné ženy, starší lidé, osoby s chronickým onemocněním dýchacího a oběhového ústrojí a lidé jinak oslabení (např. kombinace stres, kouření, oslabená imunita apod.).

V době smogové situace se doporučuje:

- omezit dobu pobytu venku,
- venku nesportovat a vyhnout se větší fyzické zátěži,
- zvážit, ve kterou denní dobu jít ven (nejhorší rozptylové podmínky jsou ráno a večer),
- větrat krátce a intenzivně (3-4 minuty),
- v případě dlouhodobě špatných rozptylových podmínek sledovat aktuální informace o stavu znečištění ovzduší,
- pokud se objeví obtíže či zhoršení příznaků chronického onemocnění - včas zahájit léčbu.

Co dělat, abychom nepřispívali ke zhoršování situace:

- nepoužívat krb, nespalovat nic venku na otevřeném ohni,
- nikdy nespalovat v kamnech nebo kotlích odpady (zvl. plasty, gumy, umělé tkaniny, lakované dřevo nebo mazací oleje),
- dát přednost veřejné nebo pěší dopravě před autem,
- nepřetápět obytné místnosti (zkusit snížit teplotu vytápění alespoň o 1-2°C).

ÚKLIDOVÁ AKCE S EKOCENTREM

I v letošním roce se Ekocentrum Kralupy spolu se ZŠ Jodlova zapojilo do celonárodní kampaně „Uklidme Česko“. Z důvodu horší předpovědi počasí se akce přesunula z pátku na úterý 22. září. Počasí nám opravdu přálo a úklid se opravdu vydařil.

Sraz byl stanoven na 8:30 hod. na zahradě školy Jodlova 111. Zde proběhlo přivítání všech zúčastněných ředitelkou školy. Následně lektorky ekocentra pohovořily o významu akce Uklidme Česko a o negativním dopadu černých skládek pro životní prostředí. Pro lepší představu využily učební pomůcku „Doba rozkladu jednotlivých druhů odpadu“. Se zásadami bezpečnosti při úklidu děti

seznámil zástupce ředitele MP, Roman Neugebauer. Poučení školáci obdrželi rukavice a pytle na sbírání odpadků a s pedagogickým dozorem vyrazily k řece Vltavě. Už cestou k řece a na louce sbíraly děti jak odpadky, tak i cigaretové nedopalky. Bohužel těch je na cestách, chodnících i kolem košů stále dost. Lidem, kteří je odhazují, bohužel nedochází, že se z nich uvolňují do prostředí

škodlivé chemické látky, odhozenému nedopalku trvá až 15 let, než se zcela rozloží! V přilehlém lesíku se nasbíralo celkem 9 pytlů odpadků, mimo jiné i okno a kapota od auta. Bohužel se tentokrát našly i injekční stříkačky. Místo nálezu do příjezdu hlídky hlídal preventista MP, který dozoroval po celou dobu úklidové akce.

Po krátké přestávce se v úklidu pokračovalo dál po cestě podél řeky na sídlíště Cukrovar. Cestou se nasbíraly další 4 pytle odpadu, jejichž obsahem byly PET láhve, plechovky, krabice, obaly od sušenek a brambůrků, igelity, dráty. Likvidaci nasbíraných odpadů zajistily Technické služby města Kralupy nad Vltavou. Děti, paní učitelky a asistentky nasbíraly celkem

13 pytlů odpadu, hromadu nadměrného odpadu, který se do pytlů nevešel a dvě plné plechovky nedopalků. Všichni se do úklidové akce zapojili nadšeně, a bylo vidět, že akce má smysl, zúčastnilo se jí 30 školáků a 10 dospělých.

Celá škola při závěrečném vyhodnocení akce obdržela za odměnu diplom, drobné odměny a velké poděkování, za všechny, kteří si vážící čistého prostředí v našem městě. Co si přát na závěr? Aby nás, co se nebojí uklízet nejen u sebe doma, ale také na veřejném prostranství, přibývalo, anebo ... abychom příště neměli co uklízet.

Podpořeno městem Kralupy nad Vltavou.

VÝSADBA OVOCNÝCH STROMŮ

Stromy dokáží dělat zázraky. Umožňují nám dýchání, čistí vzduch, absorbují oxid uhličitý, zmírňují hluk, dávají nám dřevo a plody, zlepšují mikroklima, zadržují vláhu a poskytují nám i další dobrodiní. Stromy jsou našimi přáteli.

Ekologické centrum a Město Kralupy nad Vltavou, pořádají výsadbu ovocného sadu v Minicích v sobotu

17. října 2020 od 10 hodin. Zájemci o výsadbu jsou již zaregistrováni a všechny stromky zarezervovány. Kdo chtěl, mohl si stromek zamluvit do 30. 9. Budeme vysazovat staré odrůdy jabloní, hrušní a mišpulí.

Na akci proběhne vyhodnocení soutěže Kralupské stromy a předání odměn vítězům. Připraven je kulturní program, zábavné

aktivity pro děti, občerstvení apod. Budeme si povídat o stromech, o jejich významu a péči o ně.

V listopadu bude uspořádána výstava soutěžních exponátů soutěže Kralupské stromy v malém sále KD Vltava.

Vzhledem k současné epidemiologické situaci bude samotná výsadba rozdělena na 3 fáze, tak aby počet účastníků nepřesáhl 20 osob.

ZÁŘIJOVÝ DEN ZEMĚ NA ZŠ MIKOVICE

Ekologické centrum letos na jaře nemohlo s dětmi ze známých důvodů slavit Mezinárodní den Země. O to více jsme se těšili na měsíc září. Den Země, svátek modré planety jsme tentokrát oslavili s žáky ZŠ Mikovice a to s třetíky, čtvrtáky a pátáky.

Den Země proběhl v úterý 15. září 2020 na ZŠ Mikovice. Lektorky ekocentra připravily na zahradě školy zábavně-naučná stanoviště pro žáky třetích, čtvrtých a pátých tříd. Této akce ekocentra se zúčastnilo celkem 66 žáků.

Lektorky na krásné zahradě školy umístily čtyři stanoviště. Na prvním na děti čekaly tajenky, doplňovačky a přesmyčky týkající se vody. Na druhém byla připravena Kimova hra s odpady. Kolik různých odpadů máme a kolik si jich zapamatujeme?

Následovala šipkovaná s otázkami z životního prostředí, a poslední čtvrté bylo stanoviště s oblíbeným rybníkem plným odpadků. Děti pomocí prutů pomáhají rybkám od nečistot a vylovený odpad pak musí správně vytrídít do připravených košů. Nedaleko rybníka ještě čekalo v trávě pár jedlých i jedovatých hub, a tak si děti zopakovaly i názvy českých hub.

Den Země, Mikovice, děti po absolvování všech úkolů a aktivit dostala vždy dozorující p. učitelka pro děti červený batůžek plný odměn,

který připravila a osobně předala pí. Martina Polozcek ze společnosti AVE Kralupy s.r.o. V batohu na děti čekaly tužky, propisky, dřevěná pravítka, reflexní pásky, ale i například společenská hra "Příroda, nezlob se", a nechyběly ani bonbony. Žáci se na každém stanovišti aktivně zapojovali do probírané problematiky, a věříme, že odcházeli ze zahrady příjemně poučení a spokojeni.

Den Země se uskutečnil za finanční podpory společnosti AVE Kralupy s.r.o.

PARKOVACÍ DŮM V KRALUPECH?

Aut nám zatím stále i v Kralupech přibývá a s tím samozřejmě vzniká i potřeba parkovacích míst. Město není nafukovací a míst k parkování se nedostává. Do Kralup přijíždějí lidé ze širokého okolí, často se stává, že tady zaparkují svůj vůz a pokračují za prací či studiem do Prahy vlakem. To je samozřejmě ekologičtější, ekonomičtější a i pohodlnější způsob cestování. Nabízí se tedy otázka: Kam s těmi auty?

Stávající situaci se rozhodla řešit Rada města a schválila záměr vybudovat parkovací dům v blízkosti vlakového

nádraží. Parkovací dům by měl stát v brzké době na místě bývalých jatek a Aera. Součástí projektu jsou i příjezdové komunikace a odchozí chodníky pro pěší směrem k nádraží.

Připravovaný parkovací dům je plánován jako typizovaná montovaná stavba o maximálně třech patrech, auta tak budou pod střechou. V plánu je, že by se do parkovacího domu přijíždělo Havlíčkovou ulicí a poté by lidé odcházeli pěšky po nových chodnících před budovu nádraží.

Dům má několik pozitiv, za prvé bude mít možnost případného rozšíření, jednoduchost konstrukce snižuje náklady, ale jeho hlavní nej bude na střeše! Konečně si lidé uvědomují, že je potřeba dešťovou vodu zadržovat a nenechat jí oteč do kanalizace. Po horkých létech všichni řešíme, jak vodu ve městě a v krajině zadržet. Tato stavba je v tomto směru pojata, tak jak by měli být řešeny všechny nové stavby. Dům bude opatřen zelenou střechou osazenou suchomilnými rostlinami. Právě ty zadrží

část srážek, zatímco zbylá voda pak bude moci odtékat do dvou rybníků poblíž stavby.

Do třípodlažního parkovacího domu se zelenou vsakovací střechou se vejde 350 parkovacích míst, z toho deset míst pro invalidy, pět míst pro možnosti dobíjení ekoautomobilů a elektrických automobilů a 150 míst pro kola. Na místě stávajícího parkoviště u nádraží vznikne prostor pro autobusy včetně stání pro čekající vozy a nové propojovací silnice.

[\(...celý článek\)](#)

CHCETE ZDRAVÉ ZEMĚDĚLSTVÍ?

Ve druhé polovině října 2020 se bude rozhodovat v Evropském parlamentu o konkrétních podmínkách budoucí Společné zemědělské politiky. Právě teď máme možnost ovlivnit, zda budeme i nadále hospodařit na velkých lánach bez života anebo zda bude zemědělská krajina pestrým a přívětivým místem, kde budou spokojení jak zemědělci, tak i ptáci, hmyz, zajáci a další živočichové.

Koroptev polní, dříve běžný druh naší zemědělské krajiny, mizí z celé Evropy. A nejenom ona. Kvůli intenzivnímu zemědělství ubývá míst, kde mohou ptáci žít, hnízdit a hledat potravu. Evropská unie musí jednat a přijmout novou zemědělskou politiku, která upřednostní ochranu přírody a krajiny před ziskem.

V prosinci 2019 předala Česká společnost ornitologická ministru zemědělství petici [Vraťme život do krajiny s 56 602 podpisy](#). Petici se podařilo upozornit na problémy zemědělské krajiny a jeden z požadavků, snížit výměru jedné plodiny na maximálně 20 ha, zohlednilo ministerstvo zemědělství ve svém rozhodnutí omezit výměru jedné plodiny na 30 ha.

[Právě teď je čas na další krok! Ozvěte se za koroptve, sýčky, čmeláky a další, kteří sami promluvit nemohou.](#)

Nahrajte českým europoslancům vzkaz, ve kterém jim řeknete, proč vám na české zemědělské krajině záleží a proč požadujete její oživení.

ČSO společně s dalšími organizacemi jsme stanovili tři základní požadavky na řešení problémů biodiverzity a klimatu. Vyberte si jeden (nebo klidně všechny) a požádejte europoslance, aby požadavky prosazovali:

#1 Prostor pro přírodu
Alespoň 10 % rozlohy každé farmy v Evropě vymezit

na podporu biologické rozmanitosti (plochy mimo produkci a krajinné prvky v rámci „podmíněnosti“).

#2 Peníze pro přírodu
Zajistit dostatečný příjem zemědělcům cílenými opatřeními na podporu biologické rozmanitosti (15 miliard eur ročně v rámci SZP).

#3 Změna pro přírodu
Do roku 2027 postupně přesunout přímé platby do nástroje na financování přechodného období, aby zemědělci mohli bezpečně investovat do budoucnosti.

OBSAH PESTICIDŮ V OVOCI A ZELENINĚ

Environmental Working Group (EWG) je organizace zaměřující se na ochranu lidského zdraví a životního prostředí. Na základě rozsáhlých výzkumů již několik let zveřejňuje žebříček tzv. Špinavých dvanáct, seřazený podle obsahu pesticidů v 47 zemědělských plodinách v USA. Podle aktuální zprávy EWG pro rok 2020 téměř 70 % zemědělských produktů

obsahuje pozůstatky škodlivých pesticidů.

"Špinavých" dvanáct:

1. Jahody
2. Špenát
3. Kapusta
4. Nektarinky
5. Jablka
6. Hroznové víno
7. Broskve
8. Třešně
9. Hrušky
10. Rajčata
11. Celer

12. Brambory

Ovoce a zelenina, která má dobrou pověst pro vysoký obsah vitamínů a antioxidantů, tak zároveň získává negativní nálepkou kvůli škodlivým externím látkám, které k nim přicházejí přes chemické postřiky.

Jahody, špenát, kapusta, nektarinky, třešně a jablka - více jak 90 % vzorků těchto testovaných plodin

obsahovalo stopy dvou či více pesticidů. **Několik vzorků kapusty obsahovalo 18 různých pesticidů.** Vzorky kapusty a špenátu měly v průměru 1,1 až 1,8krát více stop pesticidů než jakákoliv jiná testovaná plodina. U kapusty byl nejčastěji zaznamenaný pesticid DCPA, který byl roku 2018 označen jako možný karcinogen.

[\(...celý článek\)](#)

FARMY NA KRALUPSKU

Ekologické zemědělství produkuje vysoce hodnotné a kvalitní potraviny bez používání chemických postřiků a hnojiv. Ekologické farmy hospodaří v souladu s přírodou a snaží se o to, aby ji svou činností nepoškozovaly. Znamená to, že produkty ekofarem nejsou kontaminovány zbytky hnojiv, pesticidů a herbicidů jako běžné zemědělské a potravinářské výrobky. Nesmí se používat stimulanty růstu, syntetické zchutňovače krmiv a je zakázáno využívání geneticky manipulovaných organismů. Ekologický zemědělec tedy velmi významně přispívá k zachování životního prostředí a k péči o něj. Navíc při nákupu zboží od českých výrobců zůstanou peníze v místní ekonomice na mzdy, důchody, zdravotní a sociální systém, infrastrukturu, na zvyšování kvality života nás všech.

Ještě důležitější než ekonomické hledisko je však přínos pro životní prostředí. Při nákupu českých výrobků od malých, místních výrobců není nutné převážet zboží na tak dlouhé vzdálenosti, jako když se vozí (pravidelně) gigantické množství zboží nadnárodních korporací často i z druhého konce světa (Tesco, Albert, Lidl, Kaufland, Globus, KIK, Interspar, Mango, H&M, Adidas, Zara, Nike apod.) Výfukové plyny kamionů, polétavý prach, smog, hluk, nebezpečí na silnicích škodí našemu

životnímu prostředí, zdraví i kvalitě našich silnic.

Dalším důvodem, proč nakupovat od místních farmářů, je sociální výhodnost. Nákupem farmářského českého výrobku podpoříme přímo místní zaměstnance, naše přátele, sousedy, naše blízké, přičemž nebudeme podporovat vykořisťující strategie bohatých firem, které ve své chamtivosti neeticky těží z chudoby, špatně zaplacené práce a mnohdy též práce dětské.

Přinášíme vám nyní přehled několika ekologických farem na Kralupsku, které si jistě zaslouží naši pozornost:

Kozí farma Dolínek

Poblíž Odolena Vody (v Břežanské ulici č. 38) se nachází Farma Dolínek, zaměřená na chov koz. Každý den si tu můžete koupit čerstvé kozí mléko ze dvora farmy. Chov je registrovaný, v kontrole užitkovosti a se státními zdravotními zkouškami v režimu ekologického zemědělství. Více informací o farmě najdete [zde](#).

Účinky kozího mléka na zdraví jsou dokázány nejenom staletými užitími, ale jsou také podloženy mnoha vědeckými studiemi. A jaké jsou jeho hlavní výhody? Je lehce stravitelné, pozitivně působí na imunitní systém, příznivé účinky má také při kloubních onemocněních a je často doporučováno jako prevence nádorových chorob. Působí antistresově, reguluje vlhkost pleti a zlepšuje onemocnění kůže.

Zajímavosti o kozím mléce

- energetická hodnota kozího mléka je o cca 8 % menší než u mléka kravského
- obsahuje více minerálních látek než mléko kravské (o cca 15 až 20 %)

- obsahuje více vápníku (cca 20 až 30 %)
- má 4-5x vyšší obsah vitamínu C, který je jednou z konzervačních látek mléka, proto obecně se kvalitní kozí mléko kazí později než kravské
- obsahuje méně karotenoidů než mléko kravské, proto jeho charakteristickým znakem je křídově bílá barva
- obsahuje specifické monokarboxylové kyseliny - kapronová, kaprinová, které dávají kozímu mléku typickou vůni

KomPot, Nové Středokluky

V Nových Středoklukách (na okraji Kněževsi poblíž nádraží) funguje farma na principech komunitou podporovaného zemědělství. Je certifikovanou přírodní produkční zahradou se zeleninou, bylinami, keři, stromy, včelami a mnoha dalšími živočichy. Spojuje lidi, kteří se podílí na chodu zahrady finančně, svou prací a nápady. V sezóně zaměstnává zkušené zahradníky, za rok vypěstují na 0,5 hektaru půdy na 40 druhů zeleniny, ovoce a bylinek. KomPot má dvě odběrná místa...

[\(...celý článek\)](#)

© www.pixabay.com

KOŘENOVÉ ČISTÍRNY

Při stavbě každého domu je kromě jiného třeba vyřešit otázku odpadní vody. Kam s ní? Vedle jímek, žump a septiků se stále častěji realizují i tzv. kořenovky. Jedná se o ekologické řešení, jak naložit s odpadní vodou. Jak fungují? A jsou vhodným řešením právě pro váš dům?

Druhy čisticích procesů jejich účinnost

V kořenové čističce neustále probíhají biologické pochody, které mění znečištění do forem neškodných pro životní prostředí. Přirozené procesy, lze rozdělit na:

- aerobní (za přístupu kyslíku) v nezatopené části filtrů,
- anaerobní (bez přístupu kyslíku) v zatopené části kořenového pole a anoxické.

Čisticí procesy lze rovněž vnímat jako fyzikální, chemické a biologické. Mezi ty fyzikální patří například sedimentace pevných vysrážených látek a jejich filtrace v kořenovém poli. Do chemických reakcí lze zařadit sorpci, rozklad a přeměnu odpadních složek do jiných stabilních forem a komplexní oxidační i redukční procesy. Různé druhy mikroorganismů se velmi významně podílí na celkovém čisticím procesu vody. Zde se konkrétněji jedná o rozklad dusíkatých organických látek, celulózy, tuků, škrobů a cukrů, a také rozklad sloučenin fosforu. Dalším biologickým procesem je i odběr „živin“ (odpadních látek) rostlinami v průběhu jejich růstu.

Kořenové čističky nebo taky čistírny se používají na čištění odpadních nebo li splaškových vod, tyto vody mají většinou šedou nebo šedohnědou barvu a fekálně zapáchají. Typické je pro ně poměrně stálé složení

a obsah organických látek, hlavní podíl znečišťujících látek v nich pochází z moče a tuhých fekálií, ale také z praček a koupelen jako součást pracích a mycích prostředků.

Při větších rozměrech lze kořenovky využít i pro obce nebo např. pro průmyslové haly. Uplatňují se především tam, kde není možnost připojení na centrální kanalizaci, dále jsou vhodné i pro chalupy nebo chaty, kde se předpokládá nepravidelný provoz. V porovnání s klasickou ČOV případně kanalizační přípojkou je však nutná větší plocha pozemku a větší počáteční investice (investiční náklady na kořenovou čističku se dají snížit využitím materiálů z blízkých zdrojů a prací svépomocí), ale provozní náklady jsou pro změnu minimální. Velkou výhodou je následné využívání pročištěné vody na zalévání zahrady. Majitelé kořenovek si dále chválí příjemné klima kolem rybníků, floru a faunu a to mokřadní a bahenní rostliny, žáby, ptáky a v neposlední řadě zmiňují celkové příjemné estetické hledisko kořenovek, které vytvoří v zahradě.

Kořenovou čističku odpadních vod si můžete představit jako mělké jezírko nebo mokřad, ve kterém se bakterie starají o čištění vypouštěných kalů. Výhodou kořenových čistíren je, že jsou po správném zprovoznění a ozelenění

nezávislé na jakýchkoli zdrojích včetně elektřiny, proto oslovují ekologicky smýšlející lidi toužící po samostatnosti. Na pozemku, v zahradě neruší a stávají se tak její přirozenou součástí. Kořenové čistírny nezatěžují prostředí, zadržují vodu a zlepšují ovzduší. Kořenové (vegetační) čističky odpadních vod fungují na stejných principech jako přirozené mokřady, kde probíhají samočisticí procesy. Základním principem kořenové čističky je průtok předčištěné odpadní vody kořenovým filtrem. Kořenový filtr je naplněn jemnými kamínky, na jejichž povrchu sídlí bakterie, které zajišťují čisticí proces. Rostliny vysázené na kořenovém filtru mají doplňkovou funkci - částečně odsávají živiny, dodávají kyslík, na jejich kořenech sídlí bakterie

a v zimě působí jako tepelná izolace.

Obsluha kořenové čističky je snadná:

- 1x za rok (nejlépe v zimě), je třeba posekat suché části rostlin a nechat je tam jako mulč
- 1x za dva až pět let let propláchnout tlakovou vodou potrubí (sběrné i rozdělovací)
- 1x za dva až tři roky vyčerpat septik.

Předčištění vody

Ještě před průtokem kořenovým filtrem musí být voda zbavena mechanických nečistot a případně anaerobně předčištěna. To probíhá v anaerobním separátoru - vícekomorovém septiku, anebo (v případě obcí) v sedimentačních nádržích.

[\(...celý článek\)](#)

Pro zlepšení orientace v pojmech, souvisejících s životním prostředím, jsme pro Vás připravili populárně naučný slovníček.

U Upcyklace

Upcycling vychází z požadavku na přeměňování odpadů v nové materiály nebo

výrobky, které však mají vyšší kvalitu než původní, případně přináší pozitivní vliv pro životní prostředí.

Příklad domácí upcylace

Termín upcylace je relativně nový. Poprvé jej použil v polovině 90. let Reiner Pilz, který upozorňoval na potřebu recyklace, která přinese vyšší hodnotu, než měl starý výrobek. Upcycling se odráží například v umění. Existuje nespočet umělců, kteří vytváří velká díla s využitím odpadních materiálů (kovů, plastů, papírů ad.), a tak dávají materiálu nový život. Příkladem ryziho upcylingu je již vyvinutý obal na potraviny z biolaplastu, ve kterém jsou zapuštěna semena trav či bylin. Takový obal se může zahodit přímo do trávy. Bioplast se během pár hodin rozloží a semena se současně zapustí do zeminy. I v tomto případě jde u upcycling v pravém slova smyslu – z původního výrobku, kterým byl obyčejný obal, vznikl nový produkt v podobě vysazené rostliny.

Pozn.: Zmíněné příklady představují extrém v oblasti upcylingu. V principu však platí, že jakákoliv činnost, která přidává nové hodnoty věcem určeným k likvidaci, je upcylací. Pokud renovujete staré hračky, přeměňujete PET lahve v krmítka pro ptáky nebo staré zavařovací lahve používáte jako sklenice na vodu, pak upcylujete.

Čím krmit ptáky

Mnoho ptačích druhů, které se u nás vyskytují, odlétá během podzimu do oblastí s příznivějším podnebím a s dostatkem potravy. Ptáci zůstávající u nás přes zimu rádi přijmou, především za tuhých zim se silnými mrazy a vysokou sněhovou pokrývkou, pomoc ze strany člověka ve formě příkrmování.

Nejčastější dobou, kdy je dobré začít s příkrmováním, je podzim, ideálně začátek listopadu. Teploty klesají a nabídka potravy se snižuje. Kvalitně naplněné krmítko přinese pomoc ptákům a radost nám, lidem, když můžeme čiperné opeřence pozorovat.

Už máte přichystané krmítko a rádi pozorujete ptáky? Zúčastněte se programu občanské vědy [Ptačí hodinka](#).

Jak správně příkrmovat

- Krmíme od listopadu do března.
- Množství potravy přizpůsobujeme aktuálnímu počasí. Více krmiva podáváme za mrazů a vysoké sněhové pokrývky.
- Krmítko umístíme alespoň 1,5 m nad zemí, ideálně na závětrné a nerušené místo.
- Potrava musí být vždy chráněna před sněhem a deštěm.
- Krmení pravidelně doplňujeme a krmítko čistíme od trusu a slupek.
- Do krmítka sypeme slunečnici, oves, prosa, pšenici a další obiloviny či luštěniny. Kosy a drozdy potěší pár jablek či

jeřabin, strakapoudy, brhlíky a sýkory tuková směs.

- Nikdy nekrmíme plesnivým či jinak zkaženým krmivem.
- Nikdy nedáváme kořeněné, solené, uzené či přepálené kuchyňské zbytky.
- Vyhýbáme se i všemu sladkému. Výjimkou je cukr obsažený přímo v ovoci – nakrájené jablko ano, doslazované rozinky či dokonce sušenky v žádném případě.
- Vhodné potraviny z naší kuchyně jsou např. neslaná vařená rýže a brambory, strouhaná mrkev, vločky, syrové maso nebo lůj.
- Čím rozmanitější potravu v krmítku nabídneme, tím více druhů pozorujeme.
- Nezapomínejme na pitko. I v zimě ptáci potřebují vodu.

Krmení nemusíme jen sypat do krmítka – můžeme jej přímo zavěsit na stromy či keře. Zábavné, hlavně pro děti, je [zhotovení závěsného tukového krmítka svépomocí](#).

Kupovaná krmiva

Můžeme zakoupit jenom slunečnici nebo nejrůznější směsky. Zajímavé kvalitní směsi s přísadkou bobulí či sušeného hmyzu nabízí Zelená domácnost. Krmení v biokvalitě, vzešlé z ekologického zemědělství, zase nabízí firma PROBIO.

Koupit můžeme i populární lojové koule, které ale vybalme ze sítěk. Ptáci se v nich totiž mohou zachytit drápky; popadané sítěky navíc přitahují svou vůní psy, ježky a další zvířata, která je mohou pozřít a způsobit si tak vážné zdravotní potíže nebo přímo uhynout.

Koule proto raději vložíme do vhodných držáků. Vyhneme se levným koulím z palmového tuku, jehož produkce má katastrofální dopad na biodiverzitu, a navíc ptákům často ani nechutná. Kvalitní tukové krmení, opět s přísadkou bobulí či hmyzu seženeme např. na [Zelenadomacnost.com](#), kde nabízejí i držáky na tukové koule a koláče.

Jak pomoci zvířecímu mláděti nebo zraněnému zvířeti?

Mezi jedny z nejčastějších dotazů na naší Zelené lince patří: *"Potkali jsme na vycházce zraněného ježčka nebo nalétl nám do oken pták, co máme dělat?"* Setkali jste se i vy na procházce s poraněným nebo vystrašeným mládětem? Víte, na koho se obrátit, co v takovém případě dělat?

Všechna volně žijící zvířata dnes ohrožuje především ztráta jejich přirozeného životního prostředí, která je spojena se změnou venkovské krajiny. Je proto nutné vrátit do přírody opět remízky, roztroušenou zeleň, keře, sady, smíšené lesy, aby mohla zvěř nalézt jak potravu, tak i úkryt. Do záchranných stanic pro živočichy se každoročně dostávají mláďata volně žijících druhů zvířat, ale bohužel mnoho z nich pravděpodobně lidskou pomoc nepotřebovalo a z přírody bylo vzato vinou naší neznalosti přirozeného chování těchto zvířat. U mláďat např. zajíců, srnek, kun nebo ježků je běžné, že rodiče nechávají své potomky i několik hodin o samotě a shánějí potravu v okolí. Nám se zdá, že mládě je opuštěné, ale jeho rodiče jsou nedaleko a pravidelně ho chodí krmit. Zopakujme si tedy společně základní znalosti z přírodovědy.

Mláďata ptáků

Mláďata zpěvných ptáků (kosi, drozdi, sýkory, apod.) po opuštění hnízda neumějí létat a trvá jim několik dní, než se to naučí. Proto posedávají na zemi či v keřích, kde je rodiče

pravidelně krmit. Lidskou pomocí potřebují pouze tehdy, ocitnou-li se na rušné komunikaci nebo je ohrožuje pes, kočka nebo malé dítě. V prvním případě je vhodné mládě odchytit a vysadit na nejbližší vhodný strom či keř. Ptáci nemají dobrý čich a tak nehrozí, že by je rodiče nepřijali, protože jste se jich dotkli. Nesmíte je však odnést moc daleko, nejlépe do 10 metrů od místa nálezu.

Také mladé sovy a dravci neumějí zpočátku létat a tak se asi 4 – 6 týdnů po vylétnutí z hnízda zdržují v blízkosti na větvích a pískáním se dožadují potravy od rodičů. Poštolky žijící ve městech zase posedávají několik dní na římsách, parapetech a balkonech domů, než se odhodlají létat. První pokusy o létání jsou ještě neobratné a tak může mládě skončit na zemi. Mladou sovu je vhodné vysadit na nejbližší strom do výšky alespoň 2 m, mládě poštolky by mělo být vysazeno na střechu domu nebo balkon alespoň ve 2. patře.

[\(...celý článek\)](#)

Mikroplasty z pneumatik: problém, který jsme podceňovali moc dlouho

Drobné fragmenty plastů menší než 5 milimetrů jsou dnes k nalezení ledaskde. Pokud si kdekoliv v Evropě občas jídelníček zpestříte rybami nebo korýši z moře, můžete jich do sebe dostat kolem 11 000 kousků za rok. Odkud se berou?

V roce 2017 poprvé Mezinárodní svaz ochrany přírody (IUCN) upozornil, že původ mikroplastů nemusí pocházet jen z konvenčního zdroje, tedy z plastových odpadů uniklých do moře. Varovali, že ve Velké Británii má 28 % mikroplastů svůj původ ve fragmentech z pneumatik silničních vozů. A že jich každý rok splachem ze silnic unikne do životního prostředí kolem 19 000 tun. Inženýři z univerzity v Plymouthu provedli důslednější průzkum, a předpokládají, že kontaminace životního prostředí odpadem z pneumatik bude daleko výraznější. Nejde ani tak o objem, jako spíše o plošné rozšíření problému (všude na dohled silnic) a o materiál, z kterého byly pneumatiky vyrobeny.

Zdroj: <https://www.ekolist.cz>

Jak moc férový je vlastně Fairtrade?

Na jedné straně nezpochybnitelná snaha o nápravu sociálních rozdílů mezi chudým globálním jihem a stabilnějším severem, podpora myšlenek udržitelnosti, potravní i ekonomické bezpečnosti v zemích třetího světa a také propagace nelhostejného vztahu k životnímu prostředí. Na straně druhé pak nejasnosti, komu vlastně taková snaha nakonec pomáhá, protože sami producenti z něj, zdá se, zrovna příliš netěží. A čím déle se debata o prospěšnosti tohoto sociálně-tržního hnutí vede, tím hůře z ní celý koncept férovosti vychází.

Fairtrade je v současnosti asi nejrozšířenější značkou označující výrobky určené pro eticky laděné spotřebitele. Hnutí, které za touto značkou stojí, prosazuje spravedlivé a férové ceny pro ty, kdož v zemích třetího světa pěstují nebo vyrábí zboží a chtějí s ním prorazit na širší globální trh. Marketing Fairtrade se prezentuje tak, že za byznysem vidí skutečné lidi a jejich životní osudy. Proto se snaží pomoci znevýhodněným výrobcům a zlepšit jejich životní podmínky. Podporuje vznik nových pracovních příležitostí, dává práci ženám, chrání před otročskou dřinou děti. To vše skrze vzájemný dialog, respekt a transparentnost... Jenže tak jednoduché to zase není. V čem je problém? Třeba v tom, že za kávu s nálepkou Fairtrade, kterou si u nás v obchodě koupíme, zaplatíme víc.

Na tom by zase nic tak závažného nebylo, protože sami věříme, že onen rozdíl dvou až třináásobku konvenční ceny patří právě k penězům, za které se bude mít malopěstitel někde v Ugandě nebo Etiopii lépe. Jenže nebude. Kontrola ceny a certifikace férového obchodu totiž obvykle končí u finálního zpracovatele či vlastníka licence a následní obchodníci již kontrole nepodléhají.

Více informací: <https://ekolist.cz/cz/zelena-domacnost/rady-a-navody/jak-moc-ferovy-je-vlastne-fairtrade>

EKOCENTRUM NABÍZÍ VÝUKOVÉ PROGRAMY

Mateřské školy

O odpadech s nejmenšími

Program určený pro mateřské školy. V průběhu programu je dětem vysvětleno, jak je důležité správně třídit odpad, aby se co nejméně odpadu dostalo na skládku. Program je interaktivní - plný her a aktivit. Na závěr semináře čeká na děti pohádka a také si něco pěkného vyrobí.

Jak si žije strom

Program určený pro mateřské školy. V průběhu programu se děti dozvědí o tom, co všechno nám stromy poskytují, k čemu se používá dřevo, papír, jak stromy vyrábějí kyslík k dýchání, v létě poskytují stín a zvlhčují vzduch a svými listy čistí ovzduší. Na závěr si děti jeden strom vyrobí.

Voda, vodička...

Jakou vodu, a jaký druh vody děti znají? A kde se blízko nich nachází? Povíme si také něco o vodě a jejím skupenství. Vysvětlíme si koloběh vody, a také kolik má vody v sobě člověk. Probereme společně, k čemu všemu vodu potřebujeme a jak nás voda provází celý den. Popovídáme si o zvířátkách a rostlinách, které můžeme potkat u rybníku či řeky.

Základní školy

Staň se farmářem

Program je určen žákům 2. a 3. tříd ZŠ. Žáci se v průběhu programu dozvědí, co je to farma, kdo je farmář, jakou techniku používá atd. Cílem programu je upozornit na význam půdy jako zdroje obživy a obnovit vztah žáků k půdě. Program lze využít jako doplnění vyučovacích předmětů Prvouka či Přírodověda.

Zdravě, chutně a šetrně k životnímu prostředí

Program je určen žákům 2. stupně ZŠ. Při semináři se žáci dozvědí o biopotravinách a biozemědělství, o chemických úpravách potravin, o chemii v jídle, jak rozeznávat bioprodukty a kde je nakupovat, o bedýnkování, nákupu bez obalu a dalších ekologických aktivitách v oblasti výroby potravin a stravování. V průběhu programu lektori besedují s žáky o tom, proč bychom měli podporovat české zemědělství, regionální pěstitele apod.

Odpady a jejich dopady

Program pro žáky 2. stupně ZŠ, v jeho průběhu se dozvědí o nakládání s odpady, skládkování, spalování odpadu, třídění a recyklaci, o opětovném využívání odpadu a prevenci odpadu, doplněný hrou o správném nakupování. Účastníci programu se také dozvědí o bezobalovém nakupování a filosofii nulového odpadu.

Co dýcháme?

Program je určen žákům 8. a 9. tříd ZŠ a studentům SŠ; je zaměřen na problematiku ovzduší. Studenti se během programu dozvědí více o atmosféře, znečišťujících látkách v ovzduší a jejich vlivu na zdraví a ekosystémy, pochopí rozdíl mezi emisemi a imisemi, co je smog letní a zimní, proč a kde nastává inverze, rozdíl mezi vnitřním a vnějším ovzduším.

Veřejnost

Zelená domácnost

Program pro veřejnost, při kterém lektorky ekocentra hovoří o úsporách energie a vody v domácnostech, o šetrném praní a čištění, o zodpovědném nakupování, cestování a dalších ekologických opatření v našich domácnostech.

Pro objednání a bližší informace o výukových programech nás prosím kontaktujte na e-mailu nebo bezplatné telefonní lince.

POZVÁNKY, AKCE

20. října 2020

KONFERENCE POŠLI TO DÁL: UČENÍ VENKU A METODOU TVOŘIVÉ HRY

Říčany, Muzeum Říčany

Konference o tom, jak v praxi zavádět nové metody, aby se staly běžnou součástí výuky pro učitele, ředitele MŠ a ZŠ, lektory neformálního vzdělávání a všechny, kterým není vzdělávání v ČR lhostejné.

[Více informací](#)

21. října 2020

DEN STROMŮ

Praha, Toulcův dvůr

Oslava Dne stromů zpříjemní všem návštěvníkům páteční odpoledne aktivitami na téma stromy, návštěvou výstavy a výsadbou stromů.

[Více informací](#)

Chcete jít ven a nevíte,
jestli je vyhlášena smogová situace?

POMŮŽE VÁM **SMS INFOKANÁL** EKOLOGICKÉHO CENTRA KRALUPY

**SLUŽBA
PŘÍMO
DO VAŠEHO
MOBILU**

Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou nabízí jednoduchý a pohodlný způsob získávání důležitých informací o smogových situacích. Ve snaze zajistit dostatečnou informovanost veřejnosti provozujeme již od roku 2017 službu SMS InfoKanál, která umožňuje zasílání informací o vyhlášení či odvolání smogových situací na zaregistrovaná čísla mobilních telefonů v krátkých textových zprávách (SMS).

JAK SE ZAREGISTROVAT?

ON-LINE

Pomocí webového formuláře, jehož odkaz naleznete na webových stránkách Ekologického centra nebo se registrujte přímo pomocí odkazu: www.infokanal.cz/cweb/reg/vuhu

Pomocí registračního on-line formuláře můžete svou registraci později upravit nebo registraci zrušit.

SMS

Tvar registračních SMS: **REGISTRUJ**mezera**MESTO/OBEC**mezera**EMAIL**

Příklad: REGISTRUJ KRALUPY NAD VLTAVOU NOVAKJ@SEZNAM.CZ

Registrační SMS je potřeba zaslat na číslo: **315 720 287**

Velikost písmem nehraje roli, důležité je dodržení mezer mezi slovy. Cena registrační SMS je zpoplatněna dle tarifu vašeho operátora, příjem SMS je zdarma.

OSOBNĚ

Rádi Vás zaregistrujeme k odběru i v našem ekocentru. Ekologické centrum Kralupy sídlí na Palackého náměstí 6, v Kralupech nad Vltavou.

Registrací dáváte souhlas k tomu, aby vám byly zasílány informace z Ekologického centra o vyhlášení či odvolání smogových situací, vaše údaje budou použity výhradně pro tyto účely, databáze nebude poskytována třetím stranám.

VÍTE,

CO

DÝCHÁTE?

Milí rodiče a prarodiče, sledujete znečištění ovzduší?
Řešíte, kdy jít s dětmi ven nebo kdy raději zůstat doma?
Zajímá vás jaká je dnes kvalita ovzduší?

Jestli ano, je tady pro vás

BEZPLATNÁ LINKA EKOCENTRA KRALUPY

> VOLEJTE LINKU EKOCENTRA - 800 100 584 <

Ekologické centrum Kralupy n/Vlt., Palackého nám. 6, 278 01 Kralupy n/Vlt., E-mail: ekoporadna@eckralupy.cz

www.eckralupy.cz